

Ο Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως και η αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων

[/ Γνώμες](#)

Ο Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως και η αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων

[Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σουηδίας κ. Κλεόπα](#)

Με αφορμή την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων στο Παρίσι, ας μεταφερθούμε χρονικά στην Αθήνα του 1896, και συγκεκριμένα στις 6 Απριλίου, όπου αναβίωσαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες στο Καλλιμάρμαρο Παναθηναϊκό Στάδιο, το οποίο είχε ανακατασκευασθεί τότε με χρηματοδότηση του Εθνικού Ευεργέτη Γεώργιου Αβέρωφ.

Ο Γάλλος Βαρόνος του Coubertin, Charles Piere de Frédy, πρότεινε την αναβίωση των Αγώνων ως παγκόσμιου αθλητικού γεγονότος, για να διεξάγονται κάθε 4

χρόνια, στα χρονικά πρότυπα εκείνων της αρχαιότητας.

Στις 23 Ιουνίου του 1894, συστήθηκε η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή, η οποία αποφάσισε όπως η αναβίωση των Αγώνων ξεκινήσει το 1896 από την Αθήνα, με πρώτο της Πρόεδρο τον λόγιο Δημήτριο Βικέλα.

Ο Βασιλεύς Γεώργιος Α΄ καλωσόρισε τότε περίπου 280 αθλητές, από 13 χώρες, για να πάρουν μέρος σε 43 αγωνίσματα. Νικητής του πρώτου Μαραθωνίου ήταν ο 24χρονος Σπύρος Λούης.

Η αναβίωση των Ολυμπιακών αγώνων στην Ελλάδα, το 1896, επηρέασε τη ζωή της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής των Αθηνών, όπως μαρτυρείται στην αλληλογραφία της εν λόγω περιόδου.

Προβλέποντας ο τότε Σχολάρχης της, Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως, ότι κάποιος από τους επισκέπτες, που θα παρακολουθούσαν τους Ολυμπιακούς στην Αθήνα, επρόκειτο να επισκεφθούν τη Ριζάρειο, πρότεινε, δια της από 20ης Φεβρουαρίου 1896 επιστολής του προς το διοικητικό συμβούλιο της σχολής, τον καλλωπισμό της δενδροφυτείας της σχολής και την κατασκευή των πλέον αναγκαίων έργων, που θα συντελούσαν στον εξωτερικό ευπρεπισμό της, ώστε να δοθεί προς τα έξω η εικόνα εκείνη που θα αντανakλούσε την αίγλη της σχολής. (Βιβλίου Αλληλογραφίας πρώτον, σελ. 91)

Η παράκλησις του ριζαρείου Π. Τζουμέρκα, τελειοδίδακτου μαθητή της Ε΄ τάξεως, να συμμετάσχει στους Πανελληνίους και Ολυμπιακούς Αγώνες, ενισχύθηκε από επιστολές, τόσο του έφορου του Παναχαϊκού γυμναστικού σύλλογου Πάτρας, Α. Σ. Σπηλιωτόπουλου, όσο και του προεδρείου της επιτροπής παρασκευής Ελλήνων αθλητών, δια των οποίων παρακαλούσαν το υπουργείο των εκκλησιαστικών, τον ίδιο τον άγιο και το διοικητικό συμβούλιο της σχολής να εισακούσει την παράκληση του εν λόγω μαθητή, με την πεποίθηση ότι θα διακρινόταν και θα τιμούσε την Ελλάδα με τις αθλητικές του επιδόσεις. (Έγγραφα διευθυντοῦ πρὸς τὸ Διοικητικόν Συμβούλιον 1894-1900, Τομ. Α΄)

Η επιστολή Σπηλιωτόπουλου έγινε δεκτή ευμενώς από τον τότε υπουργό παιδείας Δ. Πετρίδη, ο οποίος, στο κάτω μέρος της επιστολής Σπηλιωτόπουλου, σε σημείωσή του, έδινε εντολή στον άγιο, να χορηγήσει στον Τζουμέρκα την απαιτούμενη άδεια συμμετοχής του στους Πανελληνίους και Ολυμπιακούς Αγώνες. (Έγγραφα διευθυντοῦ πρὸς τὸ Διοικητικόν Συμβούλιον 1894-1900, Τομ. Α΄)

Χρήσιν ποιούμενος των σχετικών εδαφίων του κανονισμού που δείπε τη λειτουργία της Ριζαρείου, με ιδιαίτερα έμφαση στον προορισμό των ιεροσπουδαστών, των ευτρεπιζομένων προς ιερωσύνη, ο Άγιος Νεκτάριος

απέστειλε δύο επιστολές του προς το “Προεδρείον τοῦ Παναχαϊκοῦ γυμναστικοῦ Συλλόγου ” (Βιβλίων Ἀλληλογραφίας πρῶτον, σελ. 91) και προς τον “Πρόεδρον τῆς πρὸς παρασκευὴν Ἑλλήνων ἀθλητῶν εἰδικῆς ἐπιτροπείας”, (Βιβλίων Ἀλληλογραφίας πρῶτον, σελ. 92) με ημερομηνίες 22 και 26 Φεβρουαρίου 1896 αντιστοίχως, με κοινοποίηση στο διοικητικό συμβούλιο της σχολῆς (Βιβλίων Ἀλληλογραφίας πρῶτον, σελ. 94), στις 8 Μαρτίου 1896, αρνηθείς να παράσχει την συγκατάθεσή του στον Τζουμέρκα, για να λάβει μέρος στους αγώνες, λέγοντας, επίσης, στην από 11ης Μαρτίου 1896 επιστολή του (Βιβλίων Ἀλληλογραφίας πρῶτον, σελ. 95), ὅτι το γυμναστήριο της σχολῆς θα ἔπρεπε να “περιορισθῇ εἰς τὰ σωματικά γυμνάσια τὰ πρὸς τὴν ὑγείαν συντελοῦντα”, ὥστε να συντελούσε στην καλή φυσική κατάσταση των μαθητῶν και ὄχι στην προετοιμασία αθλητῶν.

Παρόμοια επιστολή ἔστειλε ο Ἅγιος Νεκτᾶριος στο “Προεδρεῖον Πανελληνίου γυμναστικοῦ συλλόγου”, στις 24 Απριλίου 1899 (Βιβλίων Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 195), αρνησάμενος τη συμμετοχή μαθητῶν στους ετήσιους αγώνες του συλλόγου, την δε “Διεύθυνσιν Δημοσίου Κεντρικοῦ Γυμναστηρίου” ενημέρωσε, στις 30 Απριλίου 1899, για την ημερομηνία τέλεσης των εξετάσεων της γυμναστικής στη Ριζάρειο σχολή. (Βιβλίων Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 195).

Στη συνεδρίαση της 9ης Μαρτίου 1896 του πολυμελούς συμβουλίου της Ριζαρείου, υιοθετήθηκε η θέση του Αγίου Νεκταρίου περί απαγορεύσεως συμμετοχῆς του μαθητῆ Τζουμέρκα στους Ολυμπιακούς αγώνες, την οποία κοινοποίησαν δια της από 11ης Μαρτίου 1896 επιστολῆς τους προς το υπουργεῖο των ἐκκλησιαστικῶν, ἐμμένοντες στη ληφθεῖσα ἀπόφαση. (Βιβλίων ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, σελ. 276)

Ο θόρυβος που προκάλεσε η αἴτηση του μαθητῆ Τζουμέρκα, να συμμετάσχει στους Ολυμπιακούς Αγώνες, ὥθησε τον Ἅγιο Νεκτᾶριο να αποστείλει την από 11ης Μαρτίου 1896 επιστολή του προς το διοικητικό συμβούλιο, ζητώντας την κατάργηση συγκεκριμένων αθλημάτων στο γυμναστήριο της σχολῆς, ὅπως του άλματος ἐπὶ κοντῶ, ὥστε οι μαθητές να ἀποφεύγουν την ἐγγραφή τους σε αθλητικούς ομίλους, κατὰ τη διάρκεια των θερινῶν διακοπῶν, διατηρώντας την ιεροπρέπειά τους, ἐνδυσόμενοι την του Ριζαρείτη στολή. (Βιβλίων Ἀλληλογραφίας πρῶτον, σελ. 95)

Την ἐφαρμογή του μέτρου τούτου ἐζήτησε ο Ἅγιος, για να ἀποφευχθεῖ η ολοκληρωτική ἀφομοίωση και ἐξομοίωση των ιεροσπουδαστῶν με τους μαθητές ἄλλων σχολείων, πρότεινε δε στην από 25ης Μαΐου 1896 επιστολή του την κατάργηση των γυμναστικῶν ἐξετάσεων και την ἀντικατάσταση των αθλητικῶν ἀσκήσεων με την καλλιέργεια του ἀγροκτήματος της σχολῆς, το ὁποῖο θα ἀπεβήνατο προς ὠφέλεια ιδίως των μαθητῶν που προερχόντουσαν ἀπὸ την

επαρχία. (Βιβλίων Άλληλογραφίας πρώτον, σελ. 99)

Ίσως η στάση του Αγίου να ερμηνευθεί ως άκρως ασκητική και συντηρητική, δε θα πρέπει όμως να αγνοούμε το γεγονός ότι, αν και χρονικώς βρισκόμαστε στα τέλη του 19ου αιώνα, στην Αθηναϊκή κοινωνία υπήρξαν έντονες τάσεις δυτικής εκκοσμίκευσης.

Στη συνεδρίαση της 16ης Μαρτίου 1896, το πολυμελές συμβούλιο απεδέχθη τη συγκεκριμένη πρόταση του Αγίου, περί περιορισμού της άθλησης των μαθητών εις ό,τι συνετέλει στη φυσική τους κατάσταση, και κοινοποίησε την απόφασή του με την από 18ης Μαρτίου 1896 επιστολή του προς αυτόν. (Βιβλίων έξερχομένων έγγραφων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, σελ. 279)

Ο Άγιος Νεκτάριος, δια της από 5ης Απριλίου 1906 επιστολής του (Βιβλίων Άλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 467), επρότεινε ενθέρμως στο διοικητικό συμβούλιο της Ριζαρείου, να παρακολουθήσουν οι ριζαρείτες την έναρξη των θερινών Ολυμπιακών Αγώνων στο Παναθηναϊκό στάδιο: “Κατά τήν ἐπιοῦσαν ἑβδομάδα τελοῦνται ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ σταδίῳ οἱ διεθνεῖς Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες, πρὸς τήν θέαν τῶν ὁποίων ἑξακολουθοῦσιν συρρέοντες ἀπὸ τῶν περάτων τῆς Οἰκουμένης. Ἐπειδὴ δέ οἱ πλεῖστοι τῶν μαθητῶν τῆς καθ’ ἡμᾶς σχολῆς ὀρμώμενοι ἐκ τῆς ἀλυτρώτου Ἑλλάδος καὶ μέλλοντες μετὰ τήν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐνταῦθα σπουδῶν νὰ μετέλθωσιν ἐκεῖ τὸν διδάσκαλον ὀφείλουσι νὰ μὴν διατελῶσι ὅλως ἄδαεῖς τοῦ ἀθλητισμοῦ, φρονοῦμεν ὅτι δεόν νὰ παρασχεθῶσιν αὐτοῖς τὰ μέσα, ἵνα παρευρίσκωνται κατὰ τήν τέλεσιν τῶν ἐν λόγῳ ἀγώνων. Τήν πρότασιν ταύτην καθυποβάλλοντες Ὑμῖν πεποίθαμεν ὅτι θέλετε ἐγκρίνη αὐτήν καὶ θέλετε ἀποφασίσῃ τήν λήψιν τῶν σχετικῶν ἀναγκαίων μέτρων.”

Οι αγώνες αυτοί, γνωστοί ως Μεσοολυμπιακοί αγώνες του 1906, ή Μεσολυμπιάδα, ήταν μια διεθνής αθλητική οργάνωση, η οποία διεξήχθη από τις 22 Απριλίου έως τις 2 Μαΐου 1906 στην Αθήνα, αλλά δεν ήταν επίσημη Ολυμπιακή χρονιά, παρά το γεγονός ότι στα περισσότερα έντυπα της εποχής εκείνης αναφέρονταν ως “Ολυμπιακοί αγώνες”.

Στη Ριζάρειο σχολή υπήρξε γυμναστήριο, με σύγχρονο για την εποχή εκείνη εξοπλισμό, το δε μάθημα της γυμναστικής δίδασκε ο γυμναστής Κ. Πιέτρης. Στο τέλος κάθε σχολικού έτους, επραγματοποιούνται “αἱ ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν ἐν τῇ γυμναστικῇ”, παρουσία επισήμων προσώπων, τα οποία προσκαλούσε η διεύθυνση της σχολής. (Επιστολές 18ης και 23ης Μαΐου 1894. Βιβλίων Άλληλογραφίας πρώτον, σελ. 8. Επιστολή 2ας Ιουνίου 1895. Βιβλίων Άλληλογραφίας πρώτον, σελ. 62-63. Επιστολή ... Ιουνίου 1897. Βιβλίων Άλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 126. Επιστολή 6ης Ιουνίου 1898. Βιβλίων Άλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 167. Επιστολές

2ας Ιουνίου 1899 προς “Διεύθυνσιν Δημοσίου κεντρικοῦ γυμναστηρίου”, 4ης Ιουνίου 1899 προς “Υπουργεῖον Ἐκκλησιαστικῶν” και 4ης Ιουνίου 1899 προς “Διοικητικόν Συμβούλιον”. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 198-199. Επιστολές 2ας Ιουνίου 1900 προς “Σπ. Στάην Ὑπουργόν τῆς Παιδείας”, “Διοικ. Συμβούλιον” και “Καθηγητάς Ῥιζαρ. σχολῆς”. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 230-231. Επιστολή 15ης Ιουνίου 1901. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 280-281. Επιστολές 30ης Μαΐου 1902 προς “Διοικ. Συμβούλιον” και 5ης Ιουνίου 1902 προς “Υπουργόν Παιδείας”. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 313-314. Επιστολές 6ης Ιουνίου 1903 προς “Υπουργόν Ἐκκλησιαστικῶν”, “Διοικ. Συμβούλιον”, “Καθηγητάς Ῥιζαρ. σχολῆς”, “Νομάρχην Ἀττικῆς Περ. Περρωτῆν” και “Δήμαρχον Ἀθηναίων Σπ. Μερκούρη”. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 352-353. Επιστολές α΄ Ιουνίου 1904 προς “Διοικ. Συμβούλιον”, “Υπουργόν τῆς Παιδείας”, “Καθηγητάς Ῥιζαρείου σχολῆς” και 2ας Ιουνίου 1904 προς “Σ. Μέλη τοῦ Πολυμελοῦς Συμβουλίου”. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 402-405. Επιστολή 31ης Μαΐου 1905. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 436. Επιστολές 31ης Μαΐου 1906 προς “Καθηγητάς Ῥιζαρείου σχολῆς” και “Διοικ. Συμβούλιον” και προσκλήσεις α΄ Ιουνίου 1906 προς “Καθηγητάς Ῥιζαρείου σχολῆς” και “Διοικ. Συμβούλιον”. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 474, 476. Επιστολές 25ης Μαΐου 1907 προς “Διοικ. Συμβούλιον”, “Καθηγητάς Ῥιζαρείου σχολῆς” και “Υπουργόν τῆς Παιδείας Ἀνδρέαν Στεφανόπουλον Α. Ἐξοχότητα Ὑπουργόν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν”. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 517, 518. Επιστολές 10ης Μαΐου 1908 διευθυντοῦ Ν. Παπαγιαννοπούλου προς “Δ. Συμβούλιον” και “Καθηγητάς”. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 549.)

Ο Ἅγιος Νεκτάριος μερίμνησε για την παραγγελία κατάλληλης ενδυμασίας γυμναστικής για τους μαθητές, διότι, όπως σημείωνε στην από 25ης Μαΐου 1900 επιστολή του προς το διοικητικό συμβούλιο της σχολῆς, “ἡ γυμναστική ἀπαιτεῖ καί τήν χορηγίαν ἰδιαιτέρων ὑποδημάτων καί πανταλονίων”. (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 230. Βλ., επίσης, επιστολή 28ης Οκτωβρίου 1906. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 493)

(Απόσπασμα από τη μελέτη: ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ ΚΛΕΟΠΑΣ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ, ΑΝΕΚΔΟΤΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ, εκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, 2023.)